

השיעור מתוך קונטרס 'הבינו'
ניתן להשיג את הקונטרס
המלא במוקדי המכירה

הבינו

שיעורי הרב שמעון שפיצר שליט"א
מדור אמונה ובטחון
שיעור קצ"ג • פרשת בהעלותך-נשא בחו"ל תשפ"ג
נמסר ביום שלישי פרשת נשא (בחול"ל שבוע של שבועות) ג' סיון תשפ"ג

גליון זה מודפס במאות עותקים
ומחולק חינם מדי שבוע
קחו חלק והשתתפו
בהוצאות ההדפסה בעין יפה
לתרומות: 052-761-2069
אז: 050-414-4718

הצלחה ברוחניות רק על-ידי תשוקה ובטחון

פשוט וברור שבה הוא צריך לייחל ולצפות לה' ולבטוח בו.
מה שאין כן ההצלחה הגשמית שאינה חשובה כל-כך.

מחשבות של בטחון

אולם כעת נלמד עוד סיבה מדוע הענינים הרוחניים זקוקים לבטחון יותר מהענינים הגשמיים. וכדי להבין את הסיבה, נחזור אל נקודת הבטחון. הבה ונתבונן: מה זה בטחון? רגילים אנחנו שיש רשימה של מחשבות פרטיות שכל אחת מהן מביאה לידי הרגשת בטחון. אם ננקוט המחשבה הפשוטה ביותר, הלא היא המחשבה שהקב"ה מנהיג את העולם לבדו ובכל הנהגותיו הוא מטיב, בין אם האדם רואה זאת ובין אינו רואה, הקב"ה בוודאי מטיב לו. כשהאדם מתבונן בשתי אלה, שהקב"ה עושה את הכל ושהוא עושה הכל לטובה, הוא בוטח בו ומתעורר לאהבה אותו.

וכן אנו מכירים עוד מחשבות של בטחון, וכגון מה שכתב ה'חובת הלבבות' בפרק א' שבטחון נובע מאמונת האדם בהבטחתו יתברך. דבר אחד מדברייך אחר לא ישוב ריקם. אם הקב"ה הבטיח, מאמין בו האדם שיקיים את הבטחתו, כי יודע הוא שחותמו של הקב"ה אמת. וכיון שהקב"ה הבטיח שמי שיבחר בטוב, ישלם לו שכר, הוא בוטח בו שבאמת ישלם לו שכר. וכן הוא מאמין בכל ההבטחות הכתובות בתורה. ובזה מונח גם שהאדם בוטח בה' שיביא לו טוב נגלה בכל האופנים, כי זהו רצונו יתברך. הוא אינו יודע איך יראה אותו טוב נגלה, אבל הוא מאמין שהקב"ה טוב ומטיב, כי כך כתוב בתורה בפרשת בחקותי ובפרשת והיה אם שמוע, והוא מאמין במה שכתוב בתורה.

בטחון לצורך גבוה

סוגיית הבטחון ברוחניות היא סוגיא שצריך ללמוד ולחזור עליה בכל עת, להבינה ולחדש בה.

ידוע מה שכתוב בזוהר הקדוש (פרשת תולדות) שיש צורך למידת הבטחון בענייני רוחניות. ובלשון הזוהר: **יְשִׁי תוֹקֶפֶיהָ בִּיהַ בְּקַב"ה, דִּי־סִיִּיעַ לִיהַ, כַּד אֵיהוּ אֲשַׁתְּדַל בְּאִינּוֹן פְּקוּדֵין דְּאוּרִיִּיתָא, וְלִמְהַךְ בְּאַרְחַ קְשׁוּט, דְּכִינּוֹן דְּאֲתֵי בַר נִשְׁ לְאֲתִדְכָּאָה, מְסִיִּיעִין לִיהַ וְדַאי** [ישים מבטחו בהקב"ה שיעזור לו כמו שצריך כאשר ישתדל במצוות התורה, וישתדל ללכת בדרך האמת, וכיון שאדם בא ליטהר, עוזרים לו בוודאי].

וזה לשון ה'תפארת שלמה' (שם): זה מדת הצדיקים והחסידיים ההולכים לפני ה', שכל ימיהם ושנותיהם אך זה מגמתם ומחשבתם בצפייתם להשי"ת לזכות לסיוע מן השמים שיוכלו לעשות נחת רוח להשי"ת ב"ה ולעבדו בלבב שלם, וכל עיקר התוחלת והבטחון שלהם בבקשתם ותפילתם הוא אך להשיג מעלת השלימות והדביקות שלמעלה בעבודתם כי אך זה כל ישעם וכל חפצם בעוה"ז לא זולתו. והנה מעלת הבטחון הזה של הצדיקים הוא מדת הבטחון האמיתי אשר הזהיר הכתוב, כי הוא לצורך גבוה לשלימות העבודות הנוגע למעלה, והוא שכתוב בטח בה' ועשה טוב (תהלים לז, ג), ביראת ה' מבטח עוז (משלי יד, כו) וכיוצא. ומעלת הבטחון הזה שהוא בטוח על ה' שיעזור לו בוודאי בלי ספק כי הבא לטהר מסייעין לו משמים.

והנה החשבון הראשון פשוט מאוד, כי תכלית האדם הלא היא הצלחתו הנצחית ולמענה הגייע לעולם, ואם כן

יעמדו על הברכה נדיבי הלב שתרמו מהונם להדפסת הגליון

גליון זה נתנם לזכות
החתן דוד בן חוה גיטל
והכלה מינדל חיה בת חנה
שיזכו לבנות בית נאמן בישראל ולבנין עדי עד

גליון זה נתנם לזכות
ראובן זעליג בן שפרינצה אסנה חיה
חוה גיטל בת אסתר פערל
לשפע ברכה והצלחה בכל העניינים

ליצירת קשר בכל הקשור לגליון זה: teimaminahor@gmail.com

לטוב נצחי, והרי לתכלית זו הגיע לעולם. הוא מצליח לראות זאת בחוש. הוא רואה איך הקב"ה עוזר לו להגיע לענוה. כשהאדם מתייסר, כשהאדם נוחל בזיונות, אם הוא מצליח להסתכל על זה נכונה, הוא רואה דבר אחד. הוא רואה שהקב"ה מציל אותו ומכפר לו על עוונותיו. הוא מרגיש את ההטבה שבדבר כי הוא מסתכל עליו נכונה. הוא מרגיש שהקב"ה רוצה להצילו שלא יתגאה ולכן סיבב שיהיה לו חוסר הצלחה כאן וחוסר הצלחה שם.

נמצא ששורש כל המחשבות הבטחון הוא להסתכל על כל דבר בדרך ההסתכלות של הנשמה, אשר בתורה כתוב מה היא, וכשהאדם לומד תורה, הוא מגלה את נשמתו הפנימית אשר לכתחילה ידעה שכך צריך להסתכל. התורה משקה את הנשמה, וגורמת לה לצמוח ולגדול ולהתגבר על הגוף, עד שדרך הסתכלותו הרגילה של האדם תיהפך להיות כהסתכלותה של הנשמה.

המחשבות מיישרות את ההסתכלות

מצוי מאוד לראות מי שבתחילה היה רואה כל דבר שחור, עד שאיזה מומחה לימד אותו לראות את הדברים בצורה אחרת. התורה מלמדת את האדם להסתכל על כל דבר אחרת. היא אומרת לו: "הסתכל באופן אמיתי ולא באופן שקרי", והיא גורמת לנשמה הפנימית להתגלות, והנשמה הפנימית הרי יודעת שכך צריך להסתכל. כל עוד האדם מסתכל על הצלחתו באופן של כוחי ועוצם ידי - ברוך ה' אני מוצלח, ברוך ה' אני יודע מה יש לי לעשות, אני מבין ענין, וכיוצא באלה - יש לו הסתכלות של ילד קטן.

אמור מעתה: המחשבות שהבאנו לעיל, הן מחשבות שמזכירות לאדם איך להסתכל על מצבו. הוי אומר: כשהאדם נמצא במצוקה ומזכיר לעצמו שהקב"ה מנהל את הענינים ושה טובה, זהו אופן אחד איך להסתכל בהסתכלות תורנית. וכשהאדם נכנס לשערי עבודת ה' ואינו בטוח שיצליח, התורה מזכירה לו: "אלמלא הקב"ה בעזרתך, לא תוכל לו, אבל אם יעזור לך, תצליח גם תצליח". התורה מזכירה לו שחלק מההסתכלות הנכונה היא לזכור שהקב"ה בוודאי יעזור לו לילך בדרך האמת, כלשון הזוהר: "סייע ליה, כד איהו אשתדל באינון פקודין דאורייתא, ולמיהך בארץ קשוט".

ועוד יש בעניני הבטחון שהאדם יודע שלא יפסיד מעשיית רצון ה', כי אין אדם שומע לי ומפסיד (דברים רבה ד, ה). וכן יש מה שהאדם בוטח בה' שאם צווהו לעשות משהו, בוודאי יוכל לעשותו, וכמו שכתב רש"י במסכת שבת (פח, ב): על תשובת רבא להווא מינא: "אנן דסגינן בשלימותא, כתיב בן (משלי יא, ג) תומת ישרים תנחם" - "התהלכנו עמו בתום לב כדרך העושים מאהבה, וסמכנו עליו שלא יטעננו בדבר שלא נוכל לעמוד בו". האדם בוטח בה' שסייע לו לקיים את מצוותיו, וזה מה שנותן לו את הדביקות של הבטחון הגמור.

בטחון הוא הסתכלות נכונה

אך הבה ונחזור וניתן שם כולל לכל המחשבות האלה. אכן כן, יש להם הגדרה אחת הכוללת את כולן. ההגדרה היא: כשאתה רואה דבר או מצב, תסתכל עליו בהסתכלות הנכונה, דהיינו בדרך ההסתכלות האלוקית. ונבאר: כשהאדם נקלע למצב קשה - משהו לא נעים קרה לו. הוא איבד כסף, או סתם דברים הסתבכו לו - יש לו כמה דרכים של הסתכלות על זה. דרך אחת של הסתכלות היא: "אני לא מצליח. אף פעם אני לא מצליח. בכל מקום שאני מניח את אצבעי, הענינים מתחילים להסתבך. תמיד אני מפסיד. אני לא יוצלח". דרך נוספת של הסתכלות מעוותת היא הסתכלות של כפירה: "פלוגי אשם... בגללו אני סובל עכשיו..." אכן כן, לשקר יש כמה וכמה דרכים של הסתכלות. לאמת יש רק דרך אחת, והיא דרך התורה. בתורה כתוב כיצד להסתכל על כל מצב.

ובכן, לחלק הפנימי של האדם שהוא חלק א-לוה ממעל, יש ביכולת לסייע לאדם להסתכל על המצב כפי שהוא באמת, וכשיראהו באמיתותו, יהיה שרוי בשמחה ובדביקות בה'. ומה הפירוש לראות את המצב באמיתותו? הפירוש הוא שיראה וירגיש שהקב"ה הוא זה שהכניסו במצב זה. מי שרואה את המצב באמיתותו, מצליח להסתכל על-ידי נשמתו. לא גופו מסתכל על המצב, אלא נשמתו מסתכלת עליה. פוקח עורים. אנו מודים לה' שפקח את עינינו שלא נהיה עורים. כשאין האדם עיוור, הוא רואה שהקב"ה הוא זה שמנהל כל דבר והוא זה שהכניס אותו למצב, ומאמין הוא במה שכתוב בתורה (עקב ה, טו): "למען ענתך ולמען נסתך להיטיבך באחריתך". הוא מאמין שכל מה שהאדם עובר כאן בעולם, הוא כדי שיזכה

הדפים של כל מסכת ריקים. כשהוא לומד מסכת שבת, הוא ממלא את מסכת שבת שבנשמתו, וכן הלאה. ובכן, כשיש לו לאדם מסכתות של כסף וכבוד וכיוצא באלה, זאת מפני שאותם הוא מבקש ולהם הוא מייחל ומצפה, כל מה שהוא רואה, נרשם באותן מסכתות. הוא ממלא אותן בהבנות כיצד להשיג כסף וכבוד, ובדמיונות מה נעשה לאיש שיש לו כסף וכבוד.

כי השביע נפש שוקקה

מעתה נאמר כך: **כשהאדם עוסק ברוחניות... הוא רוצה להצליח ברוחניות**, הוא רוצה להצליח ללמוד ולהתפלל, לסור מן הרע, לקיים את המצוות, לברך ברכות כדבעי, לאהוב את ה' ולירא מפניו, **אם לא יגלה את החלק העמוק מאוד שבנפשו ובו להשתוקק לכל אלה, התורה והמצוות שלו יירשמו בחלק יותר חיצוני שבנפשו**. כשהאדם משתוקק להצליח בתורה, אם הסיבה היא כי הוא רוצה להצליח בישיבה או בכולל או כי הוא רוצה להיראות טוב בעיני אשתו או חותנו, הגם שיעזור לו ה' ויצליח, תורתו תירשם רק בחלק החיצוני שהשתוקק. אבל **אם האדם מבין שמה שהוא רוצה הוא להתקרב אל ה', כי נשמתו משתוקקת להקב"ה**, למקור חיותה. זה מה שהוא רוצה. הוא רוצה את האמת. הוא רוצה לזכות לאמת. הוא רוצה לזכות לחיים. **אם מגמתו ותשוקתו היא לזה, אזי כשהוא לומד ומתפלל, זה נעשה רשום בחלק הפנימי שבנשמתו**.

והנה כשמדברים על הבטחון ברוחניות, ההסבר הוא כך: תורה, תפילה, מצוות, אהבה, יראה, וכל עניני עבודת ה', הם דברים גבוהים מאוד, דברים אלוקיים. הם אש. אש שחורה שצריכה להיכתב על גבי אש לבנה. זה צריך להיכתב על חלק פנימי שבנפש. ובכן, **אם אין האדם מגיע מתוך מחשבה שהוא זקוק לנס להיושע, אלא סבור לדוגמא שאם יתישב ללמוד בוודאי יצליח שהרי יש לו מוח חזק, אזי אין אש התורה יכולה לקנות בו שביטה**.

היות שכל עניני הרוחניות הם דברים גבוהים ועמוקים, אין הם יכולים לשרות על הגוף או על החלק החיצוני שבנפש. ולכן **רק אם ייגש אליהם האדם מתוך ידיעה שהוא צריך שיירשמו בחלק העמוק מאוד שבנפשו ואשר על כן יאמר: "אני זקוק להקב"ה שיושיע אותי. בלעדיו איני יכול"**, אשר זהו **בטחון ברוחניות** כדברי הזוהר שהאדם אומר: "אני רוצה להשתדל במצוות התורה כי אני רוצה ללכת

ולא רק כשהדבר נוגע להצלחתו או לחוסר הצלחתו, אלא כך הוא לגבי כל דבר. התורה מצוה אותו להסתכל על כל דבר בהסתכלות זו. כשהוא רואה לדוגמא שחבירו נכשל מזהירתו התורה שלא יתכבד בקלונו. "מדוע אתה מסתכל? מדוע אתה מתכבד בקלון חבירך? אם מתכבד אתה בקלונו, סימן הוא שאין לך בטחון, אלא אתה חי בהרגשת כוחי של עוצם ידי, כי לכן אתה מרגיש שאתה מוצלח גדול בעוד חברך אינו כל-כך מוצלח". כל המחשבות העקומות והטפשיות שמורידים את האדם לטמיון, נובעות מכך שהוא מסתכל באופן שקרי, אשר בגלל כן הוא מתרחק הרבה מה'.

ויצר אותו בחרט ויעשהו עגל מסכה

נסביר עוד: כשהאדם מסתכל על המצב מתוך חלק פנימי שבנפשו, המצב שהוא רואה נחרט באותו חלק שבנפש. ונבאר להבין את המושג: מי שכל מאוויו תשוקותיו ורצונותיו פונים לכסף. כל היום הוא אומר בלבו: "הלוואי שיהיה לי כסף". אין לו והדבר עולה לו בבריאותו כי הוא רואה שלאחרים יש כסף. הוא מוכן למסור את נפשו כדי שיהפך לאיש מכובד המתפרנס ברווח. הוא בבחינת משוגע לאותו דבר. הנה כל מה שהוא רואה בעיניו, הוא מפרש על פי המחשבות האלה. כל מה שהוא רואה מקבל הבנה זו. כשהוא רואה בדרך משל את חבירו מהישיבה מצליח באיזה דבר, הוא רואה מיד שהוא הולך לעשות כסף רב. למה? כי אם הוא מוצלח, בוודאי יהיה מבוקש ביותר ויוכל לבקש שכר רב למלאכתו. הדמיון שיש לו במוחו, מתרגם את מה שהוא רואה לכסף. ואין זה רק מפני שהתמונות שבמוחו הן תמונות של כסף וההבנה שבלבו היא הבנה של כסף, אלא כל ההבנות והתמונות האלה קונות שביטה באותו מקום שבנפש המשתוקק לתענוג, עד שהוא מרגיש שזה מה שהוא צריך לעשות וזה מה שהוא צריך להשיג כדי להיות מאושר.

כעין זה מי שחולה על מחלת הכבוד, וכל מה שהוא רוצה הוא להשיג עוד קצת כבוד, הצורך שיש לנפשו לכבוד, משם הוא רואה כל דבר ולשם כל דבר נכנס. בדרך משל נאמר שבנפש האדם יש מסכתות רבות, אבל המסכתות ריקות וצריך למלאותן. והנה בדרך כלל זה פועל ככה: האדם לומד מסכת ורושם את מה שהוא לומד במסכת שבנפשו. האדם קיבל בנשמתו את כל הש"ס, אבל

באמת ייקלט אצלו באופן שתהיה לו שמחה נפלאה ושלווה אמיתית גם כלפי הדברים שאינו מצליח בהם. פעמים שמדובר בדברים בלתי נעימים, פעמים שמדובר בעניינים של סור מרע כאשר הוא יודע שהוא בצרות צרורות כי נשמתו מתמלאת כתמים והשכינה שרויה בצער, אך עם כל זה בזוהר הקדוש כתוב **שמי שמשתדל ללכת באורח קשוט, ודאי מסייעין בידו. הקב"ה בוודאי יעזור לו.**

ומהו הביאור במה שאנו אומרים שהאדם צריך לבטוח בה' כלפי אותם דברים שעדיין אינו מצליח בהם? הביאור הוא כך: **הקב"ה ברא אותנו עם נסיונות ויצה"ר כדי שנצטרך לפנות אליו מתוך מצוקתנו ולבקש את עזרתו.** "עזור לי לחזור בתשובה, עזור לי להצליח השנה בחג השבועות ללמוד. אני לא יכול. אני זקוק לנס". הוא יודע שמדובר בחיים ושאל **הקב"ה לא יעזור לו, לא יהיה לו כלום, והרי הוא פונה מתוך הכרה זו אל ה'.**

הקב"ה מתאוה לתפילתן של צדיקים

חז"ל (חולין ס, ב) אומרים לנו שהקב"ה מתאוה לתפילתן של צדיקים, ולכן הוא מכניסם למצבי מצוקה. וסיבת הדבר, כי כשהאדם מתפלל מתוך מצוקתו, הוא מגיע לדביקות נפלאה. ואע"פ שהקב"ה עצמו בצער, כדאי לו הדבר. ניקח לדוגמא את האמהות שהיו עקרות. כשהן היה עקרות, היה הקב"ה עצמו שרוי בצער, כמאמר חז"ל (סנהדרין מו, א): "בשעה שאדם מצטער, שכינה מה לשון אומרת, כביכול, קלני מראשי קלני מזרועי". יכול היה לפקוד אותן תיכף ומיד ולא היה מצטער, אבל אם היו נפקדות מיד, לא היו מתפללות, והרי מתאוה הוא לתפילה כזו הבוקעת מן המצר. הביא להם הקב"ה צער גדול של חסרון, משום שהוא מתאוה לאותה תפילה, כי התענוג שיש לו ממנה, גדול כל-כך, שהוא מכסה על הצער שיש לו מחמת החסרון. חשבון פשוט הוא למתבונן. עד כדי כך יש לו להקב"ה תענוג כשהיהודי מבקש ממנו מתוך חסרונו ומקווה אליו ובוטח רק בו, שהוא אומר: "כדאי לי לעשות לך חסרון, כי כך תתפלל אלי ממקום של מצוקה ויהיה לי תענוג גדול".

ולא רק מהרגע שהאדם יעמוד להתפלל, אז יהיה לו להקב"ה תענוג, אלא הקב"ה הרי יודע עתידות, וכשאומרים על הקב"ה שהוא יודע עתידות, הכוונה היא שאצלו העתיד כבר קיים, כי הוא היה הווה ויהיה ואין אצלו

בדרך האמת, אני רוצה להתקרב אל ה', אני משתוקק לקרבת אלוקים באמת", אזי יגלה חלק פנימי שבנשמתו. זה לא יתגלה אם לא יהיה לו ברור שזה מה שהוא רוצה. רק כשברור לו שהוא חפץ באותו דבר עמוק, רק אז הוא פותח את החלק הפנימי שבנשמתו, ואז כשהתורה באה אליו, היא יכולה לשרות בו.

והנה כשהאדם רוצה דבר גשמי... הוא רוצה תאוה כזאת וכזאת, הצלחה כזאת וכזאת, אינו צריך שזה יכנס לחלק הפנימי שבנפשו. לדוגמא, האדם זקוק לדירה, הוא מתפלל והקב"ה שולח לו איזו הצעה של דירה, הנה שפע זה מגיע אליו והוא יכול לקנותו מבלי שייחרט בחלק הפנימי שבנשמתו. אמנם את השפע הוא מבקש כדי שיהיה לו ישוב הדעת, וכדי שיוכל ללמוד ולהתפלל ולהזדכך ולהתקרב אל ה', אבל אין זה דורש ממנו שיפתח חלק פנימי כל-כך שבנפשו.

זהו הביאור במה שראינו שעיקר הבטחון הוא לרוחניות. כשהאדם רוצה לקנות דבר רוחני, אם יבקש אותו אבל בקשתו לא תגיע מהחלק הפנימי שבנשמתו, הדבר הרוחני לא יוכל להתאחד עמו מאחר שלא עשה כלים הראויים לאור כזה. זוהי אחת מהדרכים לבאר מדוע כשהאדם ניגש לענין רוחני, אם אינו בא בגישה של בטחון, אינו יכול לקנות שביתה אצלו.

בטח בה' ועשה טוב

עד כה ביארנו את הרעיון, ועכשיו נבוא לראות שיסוד זה נוגע לשני מיני מצבים אשר האדם נמצא בהם תמיד. האחד הוא הדברים הרוחניים שהוא כבר מצליח בהם, והשני הוא הדברים הרוחניים שעדיין אינו מצליח בהם. האדם מצווה לבטוח בה' באלה כמו באלה כדי שיהיה להם שייכות לנשמתו. כלפי הדברים שהוא כבר מצליח בהם, הרי הוא יודע שאין זה תלוי בו. הקב"ה הוא זה שמצליח את דרכו, הוא זה שמשפיע בו את ההבנות, הוא זה שמסייע לו מסביב. כאן הוא מסייע לו שיוכל להצליח להתפלל, כאן הוא מזמין לו דבר מצוה. הקב"ה הוא זה שנותן לו את הכוח ומוח על כל צעד ושעל.

וכלפי הדברים שעדיין אינו מצליח בהם, על זה אמר הזוהר הקדוש שגם בהם צריך שתהיה לו לאדם אותה מדה של בטחון, אך שם נדרשת מדה גדולה של יגיעה שזה

כן הוא יכול לשמוח כבר עכשיו, כי הוא יכול לשמוח עם העתיד בו בזמן שיש לו צער גדול מחמת החלק הגלוי.

זה א-לי ואנוהו - אהיה דומה לו

וגילה לנו הקב"ה דבר זה בתורתו כדי שנגלה את החלק האלוקי שבנו, כי החלק האלוקי יכול ג"כ להראות פלא זה. הקב"ה אומר ליהודי: אילו היית רחוק ממני כל-כך שלא היית יכול לחקות את התנהגויותי, אזי כשהיית נמצא בחסרון, גשמי ובעיקר רוחני, לא היית יכול לרקוד ולשמוח על שם העתיד שאתה הולך להיות ירא שמים. היית צריך להתבייש. "בוש לך! מה אתה רוקד כאן? אתה זוכר מה היה אתמול? אתה זוכר מה היה אשתקד? כבר חזרת בתשובה על הכל? למה אתה שמח". אך אומר אני לך "קדושים תהיו כי קדוש אני". אם אני קדוש, אף אתה יכול להיות קדוש. **יש בך חלק גבוה מאוד, חלק א-לוה ממעל, ובגלל כן אתה יכול לחקות את התנהגויותי. אתה יכול להראות דברים שהם למעלה מדרך הטבע ממש. ואם כן אתה יכול גם להראות את שתי הבחינות של בתי גוואי ובתי בראי באותו בזמן.** אם אני יכול לראות מבעד למחיצת הזמן ולשמוח עם העתיד, אתה יכול ג"כ לעשותו. ואתה לא רק יכול, אלא גם מצווה לכך. **אני נותן לך את מצות הבטחון שתסתכל בהסתכלות אלוקית על כל דבר. אני מצוה אותך שתבקע את מחיצת הזמן שאומרת: "מה יש לי מזה שכתוב הבא ליטהר מסייעין אותו? הרי אני לא רואה זאת עכשיו! תעיתי עכשיו כשה אובד, נבון ומסובך אני לגמרי".**

אכן טענה זו הבאה מחמת מחיצת הזמן נכונה רק אצל מי שחי את ההווה בלבד. אבל היהודי הרי יש לו מצוה של לימוד התורה, וכבר כתב רבינו יונה שתכלית לימוד התורה היא להגיע אל הבטחון, וכפי שאנו לומדים עכשיו הפירוש פשוט מאוד, כי בטחון פירושו לראות כל דבר כפי שהקב"ה רואה אותו, או כפי שחלק הא-לוה ממעל שלו רואה אותו, אבל לשם כך צריך האדם לזכך את עצמו כדי שבאמת יוכל לראות כפי שנשמתו רואה. הקב"ה הרי יכול לחבק את הרשע הגמור ולאהוב אותו באהבה עמוקה כל-כך. וסיבת הדבר, כי הקב"ה יודע את האמת שהחלק הפנימי לא נפגם ועוד מעט ואין רשע והתבוננת על מקומו ואיננו. הוא יודע שעכשיו הוא רק סוג של מעבר.

דרך העברה בעלמא

צמצום הזמן, ולכן באותו זמן שיש לו צער גדול מחמת החסרון, החל מהרגע הראשון יש לו כבר תענוג מזה שהאדם קם מתוך אותו צער ומתפלל אליו ונשען עליו ומאמין בו ומתחזק בו. זוהי הסיבה שהקב"ה יכול להגות תכנית כזו. הוא יכול לעשות חסרון באדם ולהיות בגלות (שכינתא בגלותא), כי בו בזמן כבר קיימת אצלו אותה שמחה נפלאה שאצל האדם תתגלה רק בעתיד, ואותה שמחה הרי גדולה מצער החסרון, כך שהקב"ה יוצא עם רווח כביכול.

כאן בבתי גוואי כאן בבתי בראי

והיכן אנו מוצאים יסוד זה? במסכת חגיגה (ה, ב), שם מבואר שבבתי בראי (בחדרים החיצוניים) אין עציבות לפני הקב"ה, שנאמר (דה"א טז, כז) הוד והדר לפניו עוז וחדוה במקומו, ורק בעת חורבן הבית בכה, שנאמר (ישעיה כב, יב) ויקרא א-דני ה' צבאות ביום ההוא לבכי ולמספד ולקרחה ולחגור שק. הא לך שהיום אין הקב"ה בוכה בבתי בראי אף לא על חורבן הבית, וכל כך למה? כי על אף שהשכינה שרויה בגלות ויש לו להקב"ה בחינה של בכייה בבתי גוואי (בחדרים הפנימיים), יש לו בחינה של שמחה בבתי בראי. על מה יש לו שמחה? על הגאולה ועל שלימותם של בני ישראל בעתיד, כי אצל הקב"ה העתיד כבר קיים עכשיו.

אף רבי עקיבא כשראה שועל יוצא מבית קדשי הקדשים (שילהי מסכת מכות) היה מצחק. וכששאלוהו חבריו מדוע הוא מצחק, מה השיב להם? הוא אמר להם: עשיתי את החשבון הפשוט ביותר של הבטחון. אם רואה אני שמתקיימת הנבואה הרעה (מיכה ג, יב) לכן בגללכם ציון שדה תחרש וגו', ברור לי מעתה כשמש בצהריים שתתקיים גם הנבואה הטובה (זכריה ח, ד) עוד ישבו זקנים וזקנות ברחובות ירושלים. אני רואה עכשיו את הגאולה בעיני הבשר שלי. אם יכול הייתי להסתפק ח"ו לרגע אחד מחמת ההסתר, השועל שיצא זה עתה מבית קדשי הקדשים, גם לי להבין כדבר פשוט עד מאוד שתבוא הגאולה.

יסוד זה מבאר שכאשר הקב"ה רואה חסרון ברוחניות אצל האדם, היות שהוא יודע שכל בני ישראל יחזרו בתשובה שלמה ויצליחו באהבה ויראה ובכל הענינים הרוחניים, כמו שכתב הרמב"ם (תשובה ז, ה) שיש לכך הבטחה, וכפי שכתב בשו"ע הרב הלכות ת"ת (ד, ג) שהבטחה היא לכל נשמה יהודית בלי יוצא מן הכלל, על

כל התורה והמצוות הגיעו באופן זה. כשבני ישראל ענו ואמרו נעשה ונשמע, קיבלו את היכולת להתקרב אל ה' מתוך העולם הגשמי. וכן **כל פעם שהאדם משתוקק לעבוד את ה', תשוקתו מולידה לבוש חדש ודרך חדשה להביא את האור האלוקי אליו**. האור כבר היה קיים קודם לכן, אבל לא היה בהישג ידו, **ועל ידי התשוקה הוא נעשה בהישג ידו**.

אפשר לראות כעין זה אצל רב ותלמיד, פעמים שהתלמיד לא הבין את שיעורו של הרב, והרי הוא ניגש אליו לאחר השיעור ושואל שאלות, וככל שהוא מוסיף לשאול ולגלות את תשוקתו, הוא גורם לרב להסביר את דבריו ביתר בהירות ובתוספת משלים, עד שהוא מצליח להמשיך אליו את האור שעד כה היה מרוחק ממנו.

והתכונה השניה שיש באמירת נעשה ונשמע, היא **הבטחון הנפלא שיש לו לאדם**, כפי שראינו לעיל מפירושו רש"י במסכת שבת. **האדם מקבל על עצמו לעשות משום שלבו סמוך ובטוח שיצליח**. איך אתה יודע שתצליח ועדיין לא שמעת? - כי אם הקב"ה מציע לי, בוודאי אצליח.

בין אופטימיות לבטחון

ובכן, מי זה שידע לענות נעשה ונשמע? הרי אומר: החלק הפנימי שבנשמה. הוא זה שידע להסתכל על הדבר נכון. אכן כאן אנו רואים את החילוק בין אופטימיות לבטחון. אופטימיות היא תכונה פנימית שיש לו לאדם האומרת: "יהיה טוב". האדם אומר: "נכון שיש כאן שלוש אפשרויות, אבל למה לי לחשוב שיקרה לי משהו רע? יהיה טוב. האפשרות הטובה ביותר היא זו שתצא בסוף". אנשים משתמשים בתכונה זו כדי לקחת סיכונים. האדם עושה השקעה כשהוא מעמיד את עצמו בסיכון. "יהיה טוב". ומה יקרה אם לא יהיה טוב? - "איני יודע".

אכן אנשים תמיד מתבלבלים, כי הם חושבים שזהו בטחון, להאמין שיהיה טוב ולא לחשוב על סיכונים. אבל כאן אנו מבינים את נקודת החילוק. **בטחון פירושו שהאדם מצליח לראות את המצב כפי שנשמתו רואה אותו**. זהו **בטחון**. ובכן, **כשמדובר ברוחניות, נשמתו הרי יודעת שהיא יכולה להצליח, והרי היא יודעת בידיעה ברורה שאם תפנה להקב"ה באמת, הקב"ה יעזור לה**. איך יודע האדם שנשמתו יודעת זאת? כי כך כתוב בתורה. התורה מגלה לנו כל מה שנשמתנו יודעת, עוד לפני שאנו יודעים אותם. לעומת כן,

מחנך בעל נסיון שעברו תחת שבת חינוכו ילדים רבים, אינו מתפעל כשרואה נער בין שלוש עשרה לעשרים שמתחצף. הוא מבין שבעצם הוא בחור זך וטהור, אלא שהוא גדל עכשיו, ולכן הוא מתקוטט קצת, מתחצף קצת, מתנשא קצת. הוא כבר ראה אלפי פעמים שבחורים כאלה חוזרים בסוף. הם נרגעים וחוזרים. אינו מתפעל מדברים כאלה, כי הוא יודע שככה זה הולך בגיל הזה. חלק הוא מהכרת העצמאות ומחיפוש הזהות האישית, ואח"כ הוא חוזר אל התלם.

הקב"ה רואה אותנו ג"כ באופן זה, ובכל גיל, גם בגיל שלושים ארבעים ושישים. הוא רואה שאנו הולכים ואח"כ חוזרים. **השמחה שיש לו תוך כדי שהאדם עדיין משוטט, נובעת מכך שהוא יודע עתידות**. והרי הוא מצווה את האדם **במצות הבטחון שאף הוא יתקשר לאותה הבנה**, וכשהוא מתקשר לאותה הבנה, הוא אינו נרגע ומתחיל לשקוט על שמריו, אלא אדרבה, הוא מאיר בכך את נשמתו, **כי כל פעם שהאדם מסתכל בהסתכלותה של הנשמה, הוא מחזק את כח נשמתו, הוא מחזק את כח ראייתו ותפיסתו בתורה, ועל ידי כן הוא מתרומם**.

זהו שהביא החובת הלכבות (שער הפרישות פ"ד) שאמרו החסידים: "הפרוש צהלתו בפניו ואבלו בלבו". **האדם צריך שבעת ובעונה אחת יהיה לו גם חשבון הנפש וחרטה ושברון לב מפני שהוא יודע שתפקידו לגלות את שלמותו הרוחנית, וגם שמחה וצהלה מפני שהוא יודע שבוודאי מסייעין אותו**. הוא יודע שהוא יכול לשמוח כבר עכשיו על שם עתידו, והרי הוא מקיים בזה "זה א-לי ואנוהו - הוי דומה לו" (שבת קלג, ב). הוא מתדמה להקב"ה על-ידי שהוא מתקשר להנהגה זו.

נעשה ונשמע אמרו כאחד

הנה בפרי צדיק ובעוד ספרים מבואר שבאמירת נעשה ונשמע יש שתי תכונות. האחת היא שהאדם משתוקק עד מאוד לקבל את התורה. הגה"ק רבי צדוק זיע"א מבאר שזה מה שנתן לתורה את האפשרות לבוא לעולם העשייה ולקבל לבוש של עשייה, כי כשהאדם משתוקק שבהיותו כאן בעולם הגשמי יוכל להתדבק אל ה', **תשוקתו מושכת את התורה אליו שבאמת יוכל לקיים אותה בכלי העשייה שלו**. וכבר למדנו על כך בפסח שני השתא שעל ידי טענת למה נגרע נמשכה מצוה חדשה, מצות פסח שני. וכאמור,

אך יותר מזה, ועיקר התכלית הוא, שעל ידי כן הוא בא לידי דביקות בה'. זהו הדבר שגורם לאדם להרגיש דביקות עצומה בה', כי הם מבינים זה את זה. הקב"ה אומר כך ואף נשמתו מרגישה כך, והרי הוא יודע את האמת.

הן כך אמר בעל התניא (תניא פ"ה) שעל ידי לימוד התורה מגיע האדם למדרגה יותר גבוהה של דביקות ממדרגת הדביקות בעת קיום המצוה, כי המצוה נעשית על-ידי הגוף שמהווה כעין מפסיק, מה שאין כן בתורה שהיא חכמה והחכמה היא הדבר העדין ביותר של האדם ואינו נתפס בגשם, וכשהאדם לומר תורה כראוי, אין שום מסך המבדיל, והרי הוא מתדבק תיכף ומיד בה'.

כשהאדם זוכה לעבוד את ה' באופן זה, הרי הוא מבטל רצונו מפני רצון ה'. הוא אינו רוצה לחשוב מה שגופו רוצה, אלא הוא רוצה שרצון נשמתו יתגלה החוצה, וממילא התורה והמצוות מביאות אותו לידי דביקות. כשרק חלק חיצוני מהנשמה מתגלה, מדרגת הדביקות נמוכה יותר. אך כשהאדם בוטח בה' מתוך חלק פנימי שבנשמתו ועובד אותו באופן זה, הוא מגיע למדרגה יותר גבוהה של דביקות.

משום יאוש בעלים נגעו בה

והנה ידוע שהמעכב הגדול ביותר מההצלחה בתורה ובמצוות הוא היאוש. כל מי שנפל בתאוותיו ועזב מחמת כן את דרך התורה, או עזב חלק מסוים בהחליטו שהוא מפסיק לעבוד עליו, אם תשאל אותו למה עזב, יאמר לך ברגע של גילוי לב שהיאוש גרם לו. "לא ראיתי שאני עתיד להצליח, ואמרתי בלבי: למה לי לעבוד לחינם, למה לי לצער את עצמי ולעורר בי תקוות שווא?". אכן כן, כאב היאוש הוא כאב חזק ועצום. כשהאדם מרגיש לא יוצלח, הוא מרגיש טעם מיתה, והרי הוא בורח לגמרי.

ומדוע הוא התייאש? כי ניסה פעם, פעמיים, עשר פעמים, מאה פעמים, ולא הצליח. כשיש לו לאדם את התכונה הראשונה של נעשה ונשמע, היינו התשוקה העצומה להצליח ברוחניות, אך אין לו את התכונה השנייה, היינו הבטחון בה' שיעזור לו, אינו יכול להתדבק בה' על-ידי תשוקתו, ובשלבים המתקדמים והחמורים, הוא נופל לגמרי, כי הוא משתוקק ואינו מצליח, משתוקק ואינו מצליח, ומתקיים בו "תוחלת ממושכה מחלה לב" (משלי יג, יב). הוא נעשה חולה, פשוטו כמשמעו.

כשמדובר בגשמיות, כשהאדם אומר: "בוודאי יהיה בסדר. יהיה כסף, יהיו רווחים... יהיה טוב... עזוב... אנו שואלים אותו: מי אומר לך זאת? למה אתה מרגיש כך? לא מפני שהחלק א-לוה ממעל מגלה לך זאת, אלא משום שכך אתה רוצה. אם כן אין זה שייך כלל לבטחון.

צריך לתפוס את הנקודה. בטחון פירושו שהאדם מצליח לראות את המצב כפי שנשמתו רואה אותו, והתורה היא זו שמגלה לו מה נשמתו רואה. הנה מה זו יגיעה בתורה? יגיעה בתורה פירושה שהאדם משבר את מחיצת הגוף. הוא עושה זאת על-ידי ביטול ועל-ידי עמל ויגיעה ועל-ידי אמירה בפה. על-ידי כל אלה, הוא משבר את המחיצה שמספרת לו סיפורי שקר, הכל כדי שיצליח לראות את המצב כפי שנשמתו רואה אותו. כשהאדם יגע בתורה באמת, כלומר, על-ידי ביטול ותשובה וכדומה, הרי הוא מגלה אותו חלק שבנשמתו, וממילא הוא יכול לראות את המצב באופן הנכון.

בטחון הוא תוצאה של הכרת הנשמה

כשבני ישראל אמרו נעשה ונשמע, ידעו שיוכלו לעמוד בקיום התורה. הם ידעו זאת, כי נשמתם ידעה זאת מתוכה. הנה בדרך כלל אנו אומרים שבטחון פירושו שהאדם מאמין שההבטחות הכתובות בתורה יתקיימו, אבל בני ישראל הרי ענו נעשה ונשמע עוד לפני שקיבלו את התורה, ואף לדעה האומרת שענו נעשה ונשמע לאחר שקיבלו את התורה, בוודאי אמרוהו לפני שלמדו את כל התורה ולפני שידעו שבתורה כתוב נעשה ונשמע, ואיך היו יכולים לבטוח לפני שהכירו את ההבטחות? התשובה היא ששורש הבטחון נעוץ בכך שהנשמה יודעת את האמת, שהרי היא באה מהקב"ה שהוא האמת, וכשהאדם מצליח להסתכל בהסתכלותה של הנשמה, ממילא הוא רואה מה שהוא צריך לראות. אמור מעתה: האדם בוטח בה' לא מפני שההבטחה כתובה בתורה, אלא מפני שנשמתו יודעת את האמת. התורה היא רק הסימן לראות אם שלוותו באמת באה מבטחון או שהיא באה רק מאופטימיות. על-ידי התורה יכול האדם לבחון את עצמו.

ואתם הדבקים בה' אלוקיכם

והנה כשהאדם מצליח באמת לראות כל דבר כפי שנשמתו רואה אותו, ראשית כל הוא רואה כל דבר נכונה,

מזה ומזה אל תנח ידך

אומר הקב"ה ליהודי: **רצוני שכלפי החלקים בעבודת ה' שעדיין אינך מצליח בהם, תאמר נעשה ונשמע בכל יום, והיינו שמצד אחד תהיה לך תשוקה גדולה להצליח בהם ומצד שני יהיה לך בטחון חזק שתצליח ותהיה מלא שמחה, וזהו היכולת לחיות את ההווה ואת העתיד בו בזמן, בתי גוואי עם בתי בראי.**

אם יהיה האדם בשמחה בלבד, לא ימשיך אליו את האור באופן שיקבל לבוש גשמי ויוכל לעבוד בו את ה'. האדם הרי מקבל סולם עם שלבים זה למעלה מזה כדי שיוכל לטפס ולהתקרב אליו. איך סולם זה מתקרב אליו? אפשר לראות בדרך משל לאחר שהמטוס מסיים את נחיתתו, שמתקרב אליו סולם או שרוול כדי שהנוסעים יוכלו לרדת ממנו ולהמשיך בדרכם. האדם רוצה לעלות אל ה', אך אינו יכול, כי אין לו סולם. מה מקרב אליו את הסולם? מה נותן לו את הכלים החדשים שהוא זקוק להם כדי לעלות? התשובה היא: תשוקתו. תשוקתו היא זו שמביאה לו את הסולם הנצרך לו. וכפי שראינו מדברי רבי צדוק שפסח שני הגיעה על-ידי התשוקה ואף שאר כל המצוות הגיעו על ידה. התשוקה היא זו שמביאה את הסולם, אך זאת בתנאי שהאדם שרוי בשמחה מפני שהוא בוטח שהקב"ה בוודאי יביא לו את הסולם, כי הוא יודע שהבא ליטהר בוודאי מסייעין אותו, וכמו שראינו בזוהר הקדוש.

מציאות זו ממשיכה לו עוד מצוה ועוד מצוה בבחינת מצוה גוררת מצוה. היא מזמינה לו תמיד את השלב הבא כדי שיוכל לעלות אל המדרגה הבאה. ושוב, מציאות זו צריכה להיות בלולה מתשוקה ובטחון. את התשוקה הוא צריך כדי שיוכל להמשיך את הסולם, ואת הבטחון הוא צריך כדי שהתשוקה תוכל להביאו לידי דביקות, ובעיקר כדי שלא יפול ליאוש. תשוקה בלי בטחון מביאה את האדם לעצבות ויאוש. רק כשיש לו את שניהם, הוא מגיע

לידי דביקות, ונבראות בשבילו מציאויות חדשות כדי שיוכל להתעלות יותר בעבודת ה'.

המורם מן האמור

היוצא לנו: ראינו בתפארת שלמה שהאדם צריך להבין שעיקר הבטחון הוא להצלחתו הרוחנית, וביארנו שזה לא רק משום שתכלית האדם היא הצלחתו הרוחנית, אלא גם משום שרוחניות היא דבר עליון ואינו יכול להיחרט בחלק החיצוני שבנפש. על כן הוא צריך להשתוקק ולהאמין מתוך חלק פנימי מאוד שבנשמתו. ועל זה דיברנו שצריך להבין שבטחון פירושו להסתכל על כל דבר כפי שהחלק הפנימי שבנשמה מסתכל על זה. זהו יסוד הבטחון. התורה מלמדת אותנו מה היא אותה אמת, היגיעה בתורה משברת את מחיצת הגוף כדי שנוכל להרגיש אותה אמת, כי הנשמה יודעת זאת. ולרוחניות נחוץ עד מאוד להסתכל באופן זה. כלפי הדברים שהאדם כבר רואה בהם הצלחה, הלא זה פשוט וברור שהוא מזכיר לעצמו כל יום שהקב"ה עוזר לו בכל רגע ורגע, ואם יפסיק לרגע אחד, יחזור לתוהו. וכלפי הדברים שאינו רואה בהם הצלחה, כלפיהם למדנו שהאדם צריך שיהיו לו בתי גוואי ובתי בראי, בדומה להקב"ה שיש לו צער ושמחה בעת ובעונה אחת מפני שהוא רואה את העתיד. כשהקב"ה מצוה אותנו במצות הבטחון, הוא אומר לנו: אראה לכם איך לאחוז בזו ובזו בבת אחת. וכשהאדם עושה כן, כשהוא שמח מפני שהוא יודע שיש לו עתיד טוב הגם שאינו רואה עדיין, הרי הוא יוצר בלבו את שתי התכונות של נעשה ונשמע, וזה מה שמביא לו תמיד את המדרגה הבאה שיוכל להתעלות הלאה, וכך הוא יכול לעלות מעלה מעלה. ומפני כך, אם חסר לו לאדם בטחון ברוחניות, אין יכול להגיע אליו מציאויות שירימוהו באופן שיעלה ממדרגה למדרגה. לכן נתן לנו הקב"ה את התורה והראה לנו איך להתנהג.

קו 'טעמו וראו' – מסר יומי קצר משיעורי הרה"ג ר' שמעון שפיצר שליט"א - 079.520.524.8 | או ב'קול הבינני' שלוחה 1 < 0

להצטרפות לשמיעת ולקבלת השיעורים המלאים ע"י מכון 'הבינני' שלחו מייל ל- info@machonhavineini.com

קול הבינני: ארה"ב - 718.686.8300 | א"י. 072.257.7726 | בלגיה. 03.300.0223 | בריטניה. 0204.586.2115

ניתן להשיג גיליון זה ב: לדעת, דרשו, אידישע ווינקל, קול הלשון